

Remissvar från Musikcentrum Öst — Kulturstrategiskt program för Stockholms stad. (2020-12-01)

Generella kommentarer till programmet:

I alla handlingsplaner, strategier och utredningar är det naturligtvis viktigt att man ringar in vad det är strategin skall omfatta. Utifrån detta så ser vi att strategin satt ett stort fokus på infrastruktur men att i princip ingenting handlar om att hur man direkt skall stötta kulturskaparna. Musikcentrum Öst är en centrumbildning som representerar yrkesverksamma musiker och kommer således att utgå från det perspektivet, men med detta fokus som en grundton genom hela remissvaren, kommer vi även att kommentera hur faktorer som stadsomvandling, nedmontering av kulturell infrastruktur blivit en negativ faktor när det gäller möjligheten att verka som kulturskapare i Stockholms stad sedan mitten av 00-talet.

Vi ser tyvärr också i denna strategi få insiktsfulla åtgärder som dels tar detta perspektiv, eller som innehåller konkreta målsättningar. Och utan kulturskapare så kommer inte heller kultur att skapas. Till synes en självklarhet. Kultur skapas av individer inte av strukturer. Och individer har som alla medborgare konkreta mänskliga behov och levnadsomkostnader. Om Staden inte förstår att dessa individer måste ge förutsättningar att bedriva sitt yrke utifrån de intäktsmöjligheter som finns (ofta fluktuerande) så kommer staden inte heller vara en möjlig plats att bo och verka i för dessa. Vi kommer att gå in på några sådana exempel i andra städer och regioner där man ser detta samband.

Men strukturer kan däremot skapa andra slags förutsättningar, vi kommer att tala om produktionsplatser, platser för publika möten, och vi kommer att exemplifiera med modeller som tillämpats i andra städer och regioner, även internationellt. Dessa exempel har ofta präglats av analyser kring att det finns områden där man inte tillämpa rena marknadsmässiga principer vilket är ett perspektiv som av ideologiska skäl tycks vara svårt att inta av den nuvarande majoriteten. Stockholm är idag en yta som är prissatt ner på kvadratcentimeternivå, ett resultat av en medveten politisk strategi eller okunskap? Den omfattande utförsäljningen av allmännyttan har triggat denna utveckling men är en del av en bredare marknadsföring av stadens alla delar. Vi är djupt kritiska till detta och tror att detta ytterligare kommer att minska bilden av Stockholm som en plats med ett vitalt kulturklimat.

En annan generell kommentar är att strategin är framtagen av kulturnämnden men där de flesta delar är sådant som kulturnämnden inte kan påverka. Det är naturligtvis möjligt att sätta sådana mål men då borde avsändaren av denna strategi vara bredare än bara kulturnämnden. Så här inleds strategin;

”Programmet täcker inte hela det kulturpolitiska fältet utan är inriktat på områden där stadens förvaltningar och bolag, ofta i samverkan med privata eller andra offentliga aktörer på en regional, nationell eller internationell nivå, har ett gemensamt ansvar för kulturlivets infrastruktur. Det gäller främst utbildning och akademi, stadsutveckling, lokalförsörjning, kulturella och kreativa näringar samt besöksnäringen. Detta är områden där stadens aktörer kan agera samlat och resursstarkt för att stödja utvecklingen av ett fritt och rikt kulturliv, som håller hög kvalitet och är tillgängligt för alla. En stark och oberoende kultursektor är en förutsättning för en välfungerande demokrati och ett hållbart samhälle i linje med stadens genomförande av Agenda 2030.”

I en kritisk läsning så kan denna avtalsförklaring sägas vara ett exempel på att inte vilja ta ansvar för sitt eget politikområde men ändå visa bilden av handlingskraft. I en välvillig läsning att man försöker kraftsamla och påverka. Vi önskar att det sistnämnda är fallet men kan inte se en tydlig intention till det.

Avsiktsförklaringens formulering kring kulturen som förutsättning för en välfungerande demokrati bli utgångspunkt för den sista generella kommentaren innan vi går in på de specifika remisskommentarerna.

Remisslistan omfattade 20 organisationer och företag varav 3 skulle kunna rubriceras som företrädare för kulturlivet. KLYS, Svensk Live och i viss mån även Kultur & Näringsliv. Övrigt är helt andra parter, kommunala bolag och nämnder etc. Detta är naturligtvis anmärkningsvärt och som en jämförelse hade Region Stockholm

inför skapandet av sin kulturstrategi bjudit in drygt 50 tal remissinstanser (+ kommuner) varav ca 30 direkt företrädare kulturlivet.

Vi efterlyser också tydligare skrivningar kring jämställdhet och mångfald. Som den svenska organisation som driver det globala jämställdhetsprojektet *Keychange* är vi lite förvånande att detta perspektiv närmast osynligt.

Slutligen, det nämns att ca: 100 personer har legat bakom framtagandet av kulturstrategin. De beskrivs på följande sätt. *"Ni är verksamma inom offentlig sektor, näringslivet, civilsamhället och kulturlivet i stort. Ni finns på olika arenor, både internationellt och nationellt såväl som regionalt och lokalt. Tack för era olika perspektiv och bidrag till kulturstaden Stockholms utveckling – idag och imorgon."*

Att i ett så centralt dokument inte bjuda in kulturlivet till dialog och att dessutom hemlighålla informanter är anmärkningsvärt och det är endast på anmodan som Kulturnämnden (efter intern diskussion) valt att lämna ut 50 av dessa. Att en sluten grupp personer och makthavare bjuds in till en strategidiskussion utan någon som helst transparens tyder på en mycket lågt förtroende för demokratins vedertagna processer från Kulturnämnden. Det är illavarslande.

Kommentar till inledning och nulägesanalys:

Den bild som tecknas är ljus: *"Konst, kultur och kreativa näringar är viktiga förklaringar till varför människor, talanger och företag väljer att besöka och etablera sig i Stockholm."* och *"Konst, kultur och kreativa företag ska alltså ses som en motor för Stockholms tillväxt och som alla motorer behöver den underhållas för att ge full effekt idag och i framtiden."*

Vår bild avviker något. Stockholm har under hela 2000-talet sett vikande förutsättningar för livemusik, och allt svårare för musiker att hitta både försörjning och boende. Stockholm har i mångt och mycket blivit en repetitionslokal eftersom man som centralort både för musikindustri trots allt dragit till sig kulturskapare, undantaget har varit inspelad musik där självfallet Stockholm är ett nav med en mångfald av studior och hög producentkompetens. En majoritet av skivbolag och produktionsbolag, managers etc finns också i Stockholm vilket också är en faktor. Många av våra medlemmar har också en internationell verksamhet och där närheten till Arlanda är en faktor. Men att Stockholmspubliken har ett så svagt utbud och sällan får möta dessa artister live är ett kraftigt underbetyg av kulturpolitikens förmåga att ta tillvara på "humankapital", d v s att med genomtänkta insatser och en tydlig vision kring vad Stockholm skulle kunna vara, ta tillvara på den unika möjlighet man har till närproducerad livemusik i världsklass.

Detta leder även till att publikkulturen försvagas. Att uppleva musik live försvinner från en mer regelbunden kulturkonsumtion och riktas snarare mot enstaka arenaevent. Vi har också sett en mångårig rörelse där musiker bosätter sig utanför staden, i andra städer, eller flyttar utomlands. Det finns också en tydlig tendens att det är den unga talangen som vi tappar. Allvarligast är självfallet om de helt väljer att lämna yrket. Om vi tittar ett steg ner i åldersspannet till unga människor som väljer sin yrkesbana, så blir ett yrket som kulturskapare i bästa fall en väg för medelklassbarn där en ekonomisk grundtrygghet ger större möjligheter till ett mer vågat livsval, medan barn till personer med större osäkerhet kring försörjning väljer helt andra banor. Den konsensus som på ytan råder runt att vi behöver fler berättelser och perspektiv motverkas, av en marknadsliberal människosyn. Det gör att akademierna som nämns i denna rapport även i framtiden kommer att fyllas av en majoritet av barn från en fortfarande oftast vit medelklass.

Denna situation har nu akut accentuerats av pandemin. Var tredje svenska musiker har eller är på väg att lämna yrket (enligt en undersökning som Musikcentrum genomfört). De innehållsdrivna scenerna som redan innan var få, är allvarligt hotade, och, som ett hån mot kulturlivet, väljer Stockholm våren 2020 att göra en intern omDisposition av kulturmedel för att skapa en imaginär krisfond som dessutom hade en oerhört översökning vilket tyder på att analysen av behov inte fanns på plats. Samtidigt inrättade Region Stockholm en fond med nya medel där direkta insatser gick för att stötta kulturskapare. MCÖ har arbetat med utbildning för återstart samt livestreaming vilket har gett konkreta incitament för att stanna i yrket och använda nertiden för att vässa sina verktyg.

Det finns också ett fokus på besöksnäring och en allmän hänvisning till "nöjen och kultur" i strategin. Det är självklart oerhört positivt att besökare upplever staden på detta sätt men jag förutsätter att det finns en nedbruten kvalitativ undersökning som stödjer detta och i så fall uppmanar vi Staden att dela denna med de kulturaktörer som kanske inte upplever att man är en del av denna process och att man således tar initiativ för hur all kultur skall kunna pitchas mot besökare, inte bara den med stora kommersiella muskler. Vi vill dock betona att de 2,2 miljoner invånarna i hela regionen är en potentiell publik som vi inte upplever tas tillvara tillfullo.

Att inkludera kreativa och konstnärliga perspektiv i stadsutvecklingen är också självklart positivt men vi vill betona att strategin borde ha beaktat hur en utförsäljning av allmännyttan också har lett till en avsevärd kommersialisering av allmänna lokaler. Och igen, var finns kulturskaparna i detta?

Kommentar till: Vision 2040 – Möjligheternas Stockholm & Kulturstaden Stockholm

"Stockholms stads vision 2040 – Möjligheternas Stockholm – beskriver Stockholm som en attraktiv och dynamisk stad med en hög och hållbar tillväxt. På detta sätt ges förutsättningar för en fortsatt god välfärd och ett bra liv i stadens alla delar."

Detta indikerar att vi har en god välfärd och ett bra liv i stadens alla delar. Det är ett påstående som helt enkelt är osant. Stockholms gentrifieringskurva är exponentiell och skillnaden mellan olika delar av staden i ohälsa, livslängd, kvalitet på skolan, tillgång till primärvård, arbetslöshet, är faktorer som snarare indikerar att Stockholm är på väg mot en socioekonomisk välfärds kollaps. Men om detta skulle vara en målsättning så är det naturligtvis lovvärt, särskilt ifall "hållbar" skulle indikerar ett mer mätbart mål kring klimatneutralitet.

"Stadens vision ger vägledning för stadens alla medarbetare och skapar en plattform för samarbete med andra aktörer både lokalt, regionalt och internationellt. Visionen är grunden för detta, stadens första, kulturstrategiska program."

Här ifrågasätter vi på vilket sätt denna strategi är en plattform och ger vägledning, vi ser inga skrivningar som indikerar detta.

"Stockholm har utöver en rad offentligt finansierade institutioner och fria aktörer också många privata kultur- och livescener, gallerier, biografier och konserterhus. Boende och besökare tar del av huvudstadens stora kulturutbud utan att reflektera över om detta erbjuds i kommunal, regional, statlig eller privat regi. Tillsammans bidrar olika aktörer till ett brett och konstnärligt kvalificerat utbud som lockar både en nationell och internationell publik."

Vad betyder detta? Är det bra eller dåligt? Är detta en väsentlig analys. Borde det vara så att det finns mer kommunal kulturverksamhet eller mindre?

"Stockholms stad har en egen infrastruktur för kultur där bland annat Stadsbiblioteket ingår med ett fyrtiotal stadsdelsbaserade enheter, Sveriges största kulturskola, Stadsmuseet och Medeltidsmuseum, Liljevalchs konsthall, samt en organisation som arrangerar större festivaler och evenemang. Kulturhuset Stadsteatern och Stadsarkivet är nationellt ledande institutioner inom sina respektive områden. Vid sidan av dessa renodlade kulturinstitutioner har Stockholms skolor betydande kulturuppdrag och de är, tillsammans med de verksamheter som idrottsnämnden ansvarar för, viktiga i arbetet med att väcka kulturintresse hos nya grupper. Stadens lokalförskötselbolag och förvaltningar skapar fysiska förutsättningar för Stockholms kulturliv genom att tillhandahålla infrastruktur för konstnärliga och kulturella verksamheter."

Vi vill problematisera lite tankarna kring institutionernas påstådda vikt för att väcka kulturintresse hos nya grupper. Att kulturen blir till för alla är en ödesfråga för kulturlivet. Självklart skulle en kraftfull avsiktsförklaring göra att det skulle kunna bli så och vi ser en del positiva tendenser, att förlägga ambitiös kulturverksamhet utanför innerstaden är självklart ytterst positivt. Kulturfestivalen som mötesplats är en viktig verksamhet och en bra utveckling av vattenfestivalen. Parkteaterns expansion är positiv och det finns ett bra arbete med barnkultur på parklekar men för att återkoppla till resonemanget om kulturskolan så landar oviljan att kulturpolitik får kosta i svaga resultat. En seriös satsning på kulturskolan skulle ge långsiktiga resultat och leda till en större mångfald bland kulturskapare vilket i sin tur får en normbrytande effekt och viktiga förebilder för barn och unga. En avsevärd förstärkning i bibliotekens kulturbudgetar skulle tillsammans med samverkan med centrumbildningar direkt ge kvalitativa resultat för att kultur skall nå ut i hela staden.

”Utanför stadens organisation finns många andra fristående kulturaktörer som, ofta med kommunalt stöd, ger plats för konstnärliga upplevelser, bildning och demokratiska samtal. Kommunala verksamheter, i allians med kulturella och kreativa företag, övrigt näringsliv samt civilsamhället, utgör en kraft som kan skapa en stark tillväxt för konst och kultur i Stockholm till nytta och glädje för stockholmarna, besökare och företag.”

Här ser vi ännu ett exempel på hur kulturstrategin blandar självklarheter med utsagor utan någon verklig betydelse.

Kulturens sociala värden

Detta är till stor del en uppräkningslista av viktiga värden som dagens lokala kulturpolitik inte på något sätt försvarat eller stärkt förutsättningarna för, snarare tvärtom. Vi skulle i detalj kunna gå in på olika områden men ett exempel är t ex att Kulturborgarråd Jonas Naddebo omgående drev privatiseringen av bibliotek som en viktig fråga efter sitt tillträde. En symbolfråga men något som oroar oss. Biblioteken är viktiga mötesplatser som ännu har viss budget för kulturverksamhet men vi är kritiska hur också den har försvagats.

”För det egna skapandet är exempelvis skolor med musikprofil, folkbildningen och kulturskolan viktiga aktörer men verksamheterna har också betydelse på ett samhälleligt och ekonomiskt plan, inte minst som plantskolor för den svenska musikindustrin.”

Kulturskolan är däremot en fråga som vi ser ytterst allvarligt på även om Stockholm sannerligen inte är ensamt om nedmonteringen. Att det låga deltagandet i kulturskolan i Rinkeby (1%) används som intäkt för att höja redan höga avgifter tror vi är ett misstag och ett komplicerat stöd för att söka nedsatt avgift kommer inte att öka deltagandet. Snarare en generell sänkning men också avsevärd stärkning så att det är möjligt att pröva olika instrument i en mer flexibel kulturskola. Idag är det ju (igen) den aktiva medelklassföräldern som har möjlighet att hänga på låset vid anmälningsdatum och säkra en plats. Kulturskolans nivå och ambition är så oerhört långt från det ens rimliga att det krävs en fullständig reformation men OM man skulle lägga tillräckliga resurser på att verkligen förändra kulturskolan skulle detta få stora synergieffekter på många områden.

Att hänvisa till den statliga demokratiutredningen är ett udda grepp. Om man menar att man stödjer den så säger man ju bara det självklara men vi vill nog mena att ytterst blir det bara ännu vacker beskrivning av kulturens värde utan särskilda incitament för att värna det.

Kommentar till Hållbar utveckling – Agenda 2030 Kulturlivets villkor – utmaningar och möjligheter — Utmanande och medskapande

Att staden tydligt utpekar hållbarhet är ett viktigt ställningstagande men vi kan samtidigt konstatera att det till stor del handlar om en hållbarhet där hela ramverket bygger på en marknadsekonomisk modell. Skydd av kulturarv och ett offensivt klimatarbete är något vi ställer oss bakom men har ingen expertis att närmare kommentera. När det däremot gäller skrivningarna till kulturlivet vill vi hänvisa till inledningens resonemang eftersom hållbarhet också handlar om de kulturskapande individerna, mötesplatserna och invånarnas tillträde till dessa. Vi ser inte någonstans i denna strategi några tydliga målsättningar kring detta. Vi kommer i slutet att ge några förslag kring möjlig inriktning.

”Stockholm har sedan millennieskiftet haft en positiv utveckling med växande befolkning, ett expansivt näringsliv och en stark kommunal ekonomi. Det har gett förutsättningar för satsningar på kulturområdet. Denna ambition ligger fast också för framtiden men satsningar är beroende av en hållbar finansiering, krav på prioriteringar och kostnads- medvetenhet.”

Det är glädjande att detta gett förutsättningar för satsningar på kulturområdet men eftersom dessa inte skett så frågar vi oss NÄR dessa kommer att ske och i vilken form. När det gäller hållbar finansiering och prioritering så är det ju självklart men vi frågar oss om inte det är en negation och indikerar att dessa satsningar aldrig kommer att ske eftersom de inte bedöms vara finansiellt hållbara?

”Möjligheten till, och behovet av, kulturetableringar förstärks också av andra samhällsförändringar. I takt med att e-handeln växer behöver butiker och serviceföretag i stads- och stadsdelscentrum anpassa sig till dessa nya köpmönster. Handelsplatser omvandlas till mötesplatser och det uppstår utrymme för nya aktörer och företagare fokuserade på service och upplevelser.”

Här finns en intressant poäng och möjlighet. Om detta kunde konkretiseras och att staden skulle ge en avsiktsförklaring att man avser att samarbeta med kulturlivet kring att skapa dessa mötesplatser så finns ett embryo till något som faktiskt är en utveckling. D v s kulturen får ta plats i nya centralt belägna rum.

”Samtidigt som kulturen kan vara en vital del av stadsutveckling, näringsliv, utbildning och bildning ska den respekteras och stärkas som en ”dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund” i enlighet med de nationella kulturpolitiska målen. Det är då konstnärer, kulturskapare och företagare inom kulturella och kreativa näringar får rätt förutsättningar att utveckla både sig själva och det samhälle vi lever i.”

I en välvillig tolkning av detta ser vi ett embryo där stadens kulturstrategiska avdelning uppmanas lämna den närmast planekonomiska detaljstyrning i stödsystemet som infördes av Madeleine Sjöstedt och som ataden knappast lämnat. Vi upplever ytterst lite förtroende för det kulturliv som man i andra skrivningar beskriver som starkt. Kulturstrategiska avdelningen har också drivit en rad experiment som aldrig utvärderats vad vi vet och där t ex begreppet framtids-cv lanserades som avgörande för kulturstöd och sattes som viktigare än mångårig kvalitativ kulturverksamhet, projektifieringen ökade, publikbonusar infördes samt en övertro på sponsring som en del av stödet till kultur. En del av detta finns kvar medan annat tonats mer grundsynen på kulturen som en motpart är problematiskt och även här måste vi framhålla Region Stockholm som föredöme som på allvar bjuder in till dialog i olika former, inte minst företrädare för kulturlivet som centrumbildningar.

”Stockholm ska vara en stad där människor kan växa och delta i kulturlivet i olika roller och i hela dess bredd. En stad där människors olikheter ska ses som en tillgång i både kultur- och arbetsliv och där kreativitet och mångfald präglar stadens utveckling. Stockholms kulturliv ska ha förutsättningar att vara modigt och pröva nytt i existerande och nya konstellationer.”

Målsättningen som sådan är svår att invända mot men vi vill ändå problematisera ”pröva nytt i existerande och nya konstellationer”. Vi ser en tendens i dagens styre att inte riktigt tro på politikens möjligheter att styra politiken och ett prövande om det inte finns modeller där näringslivet kliver in och tar ett större ansvar. Vår egen erfarenhet av sponsrade projekt är delvis goda men vi ser också att när näringslivet har fått det man önskar så är risken stor att man kliver av. Vi hade ett fint samarbete med Riksbyggen där vi drev en musikscen i Beckomberga under exploateringsfasen men där man inte såg ett längre samarbete som fruktbart/lönsamt. Vi kunde göra mer under en kortare period men sedan försvann verksamheten helt. I parallellitet med detta anar vi en ovilja mot att bygga starka kommunala kulturstrukturer och en övertro på marknadsliberala lösningar. Vi säger inte att de inte kan vara fruktbara i vissa fall men inget som går att bygga en kulturpolitik på sikt. I slutänden risken stor att det är de lönsamma konsumenterna som gynnas och de svårare vägarna till publiken som missgynnas. Det ser vi inte minst i den aktuella debatten kring skolpolitiken. Det finns ofta en gräns för näringslivets vilja att långsiktigt stötta allmännyttiga insatser eftersom man i slutänden är vinstdrivande företag.

Kommentar till: Samverkansområden:

Vi har kommenterat och problematiserat de allmänna skrivningarna om allas rätt till kultur och dess demokratiska värden så vi kommenterar i stället konkret de områden som strategin inriktar sig på.

1. Stadsutveckling:

Vi ser att det finns positiva aspekter av privata initiativ i Stockholms kulturliv. Speciellt på konstområdet ser vi att aktörer som Sven Harrys, Fotografiska, Bonniers Konsthall, Färgfabriken, Magasin 3 m fl blivit värdefulla tillskott i stadens kulturliv. Samtidigt kan vi i flera fall också se att ambitionerna har varit högre än möjligheterna att långsiktigt upprätthålla desamma och vissa som Magasin 3 har inte haft någon publik verksamhet 2017-2020. Pandemin har ytterligare accentuerat denna situation och vi kan nog inte idag analysera hur många av dessa privata initiativ som kommer att kunna vara fortsatt verksamma på den nivå man har idag.

När det gäller scenkonst är dock fallet delvis annorlunda eftersom produktionsförutsättningarna varit annorlunda och kostnaderna i många fall är högre för innehållet som ofta skapas i stunden. Här ser vi att näringslivet inte alls har fått en synligt positiv inverkan, vi ser snarare att livescenen för musik i många år varit vikande men ett enda undantag som sedan sextioalet har haft en imponerande musikverksamhet och det är märkligt nog Gröna Lund, förvisso mestadels större välkända akter akter men med en ambitiös programmering och hög tillgänglighet och i sammanhanget lågt inträde. I de fall ovannämnda konsthallar har haft någon scenkonstverksamhet så har det däremot varit i marginalen. Vi kan alltså konstatera att på scenkonstområdet krävs ett stadigt fundament av långsiktigt finansierade verksamhet och tydliga politiska mål. Det menar vi är alldeles för svagt i denna strategi.

Vad gäller stadens fastighetsbolags eget ansvar för lokalförsörjning av kulturlivet så vill vi betona vikten av att detta tydligt finns med som konkreta målsättningar.

2. Samverkan om utbildning

Att Stockholms kulturlivet påverkas positivt av utbildningssektorn gäller med stor sannolikhet på en yrkesutbildande, akademnivå, men här vill vi påtala att för musikområdet i synnerhet är den vikande livescenen också en motverkande faktor. Däremot är tätheten av studiofaciliteter och i allt högre grad och delar av techindustrin (läs spelindustrin) något som gör utträdet i arbetslivet mer sömlöst för vissa musiker, tekniker och producenter. Vi bör däremot generellt tala lite försiktigt om det s k musikundret (vilket strategin heller inte poängterar) men igen, att vi inte har bra stöttande strukturer för professionella musikskapare är ett långsiktig hot mot musikalivet och när nu pandemi-effekter gör att så många artister och musiker är på väg till andra yrken kan effekten bli exponentiell och vi kan tappa mycket av de tidigare framgångarna snabbt. Detta gäller i hög grad den unga talangen. Att nå en internationell arbetsmarknad borde vara en viktig uppgift både för staden och regionen men här finns ingen som helst strategi och det är hög risk att vi får en utflyttning till VG-regionen och Skåne både av detta och andra skäl som har nämnts tidigare.

Vad gäller musik för barn och unga så har Stockholm en exceptionellt fragmenterad struktur på både regional och kommunal nivå. Detta berörs inte alls i strategin men är avgörande för att tidigt skapa incitament för både framtida kulturskapare och en framtida kulturpublik. Kulturutbudet för barn motsvarar i mycket liten grad den möjliga mångfald som finns i Stockholm i alla aspekter; uttryck, genrer, kön, ursprung etc. Här finns också en väldigt liten förståelse för situationen i mottagarledet, d v s skolan. Kulturlivet har en hög beredskap men att skapa fungerande strukturer för ett bättre flöde av kultur in i skolvärlden är tidskrävande och behöver avsevärt stärkas. De digitala möjligheterna kring interaktion är också något som denna strategi inte nämner men där vi ser att pandemin har satt på kartan. En tillgänglighetsaspekt som kan bli ett komplement till längre och mer

kvalitativa möten där en digital förberedelse kan bli en kontaktyta som stärker IRL-möten i skolan eller på andra platser.

Vad gäller lokaler så är det viktigt att det finns med i strategin in men vi vill även påtala ett ofta dåligt utnyttjande av de lokaler som finns. Skolor byggda på 50- och 60-talet har ofta bra lokaler men som tekniskt och på andra sätt behöver anpassas bättre för att kunna ta emot kultur. Kultur handlar om att skapa magi och ibland är inte gymnastiksalen den bästa platsen för detta.

Hela det ovanstående resonemanget är avgörande för huruvida Stockholm skall vara en plats där förutsättningarna för talangutveckling är goda.

3. Samverkan med staten, regionen och akademien

Det som sker i Stockholms kulturliv är också en nationell angelägenhet. På musikområdet är mer än 50 % av frilansande musiker bosatta i Stockholmsregionen (däremot inte musikaliskt verksamma). Det är också självklart att ett resonemang kring detta finns i en kulturstrategi. Samtidigt kan vi se att varken staden eller regionen har tagit tillvara på dessa möjligheter. Regionen är ytterst fragmenterad och som kulturaktör ser man möjligheter som inte tas tillvara. Stockholm som region, och där staden är nästan 50 procent har en enorm potential men särintressen och politisk ideologi är en bromskloss. Oavsett om man tycker att samverkansmodellen är en bra eller dålig så är Stockholms ovilja att ingå i den en negativ faktor, medan den struktur av att bygga breda kulturplaner i samverkan med kulturlivet i andra regioner skulle kunna ge den samling och som denna strategi säger sig vilja uppnå.

Stockholms stads självtillräcklighet (om man vill vara elak) i detta avseende, och hela regionens ovilja att delta i den nationella regionala kulturstrukturen, leder i fel riktning och vi kommer att se innovation, talang och kreativitet flytta. Sedan finns det en naturlig funktion i att vara huvudstad och Stockholm kommer säkert att fortsätta att attrahera både kapital och en viss form av centraliserad prestige-kultur av institutionskaraktär. Men om man vill undvika att bli en kreativ och intellektuell sovstad för kulturen så krävs en helt annan ambition både på kommunal och regional nivå.

Att föra en dialog med forskarsamhället i olika avseenden är viktigt och i den komplexa struktur som region Stockholm utgör finns en enorm potential, men det kräver också riktade insatser på olika områden som behöver samverka, tillsammans med den politiska viljan.

4. Samverkan om de kulturella och kreativa näringarna

”Konstnärer, musiker och kreativa näringar bidrar till att skapa en attraktiv stad i ständig utveckling. Det kreativa klimatet, öppenheten och den fria kulturen gör att människor från hela världen söker sig till Stockholm.”

”Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. För att nå detta mål är de kulturella och kreativa näringarna (KKN) av stor betydelse.”

Det är en viktig aspekt kring en långsiktig strategi men vår erfarenhet är att kulturlivet haft svårt att både hitta in i stödstrukturer för detta område men också hitta en bra kontaktyta till aktörerna. Vi tror att det finns mycket att göra. Under kompetensprojektet Kulturkraft skapades också nya kontaktytor mellan musiklivet och dataspelshandeln.

Även i detta avseende har pandemin satt fokus på vikten av nya lösningar för att både hitta nya ekonomiska modeller och nya sätt att nå publiken. Vi tror att framtiden kommer att innehålla många hybridformer för kulturkonsumtion där både live och online kommer att vara viktiga kanaler. Men det är viktigt att kulturlivet ges förutsättningar, inte minns i innovationsstöd så att man kan lägga personell tid på detta, men att det också

finns stora möjligheter där kulturlivets kreativitet och möjlighet att hitta alternativa sätt att tänka kommer kan bli en stor tillgång.

Att Stockholm Business Region nämns är intressant men vi har från vårt perspektiv sett en i princip helt passiv hållning till ett utövarperspektiv och vill passa på att framhålla Business Region Göteborg som ett bra exempel, inte minst när det gäller att stötta musikskaapare i deras internationalisering. Vi tror att kunskapen om musiklivets förutsättningar kan utvecklas avsevärt. Från vårt perspektiv ser vi att Stockholm mer arbetar traditionellt med företagsutveckling medan man på andra håll i högre utsträckning tänker långsiktigt och stöttar idéer och tänkesätt.

Att man skriver så lite om hur man skall kunna samverka med akademier och högskolan säger kanske något om den intellektuella densiteten i rapporten och vi skulle gärna se att man vågar se både kunskap, kulturskapande och idéutveckling som ett värde i sig utan att omedelbart mäta dess kommersiella potential. Kulturskapande är både grundforskning och utveckling till färdig produkt för att tala industrispråk, men Stockholms stad är oerhört svaga i att stötta grunden, forskningen, utvecklingen och se ett investeringsmässigt värde i detta.

5. Samverkan om besöksnäringen

Det är självklart att besökare till Stockholm skall slussas in mot kulturlivet men vi kan se att det ofta är den evenemangsbaserade spektakulära kulturen som ofta framhålls och vi tror att en mer djupgående strategi kring hur man lockar en bred publik både från närområde och internationellt till staden. Sen vill vi ändå passa på att problematisera detta ur ett hållbarhetsperspektiv. Vi tror inte att maximalt antal besökare är positivt men om Stockholm stimulerar ett grönt resande och personer som stannar en längre tid så kan detta bli en del av ekvationen.

Vi kan dock se att även här är digitala kontaktytor viktiga även om dessa inte generar lika stora inkomster till staden. Om ett klubbevenemang av hög kvalitet kan dra 100 personer live och interagera med ytterligare 1000 nationellt och internationellt i en livestream för betalande publik, är detta än mer värdefullt. Vi måste också våga diskutera system som ser bortom ren konsumtion. Värdet i att de 2,2 miljoner som bor i kranskommuner kan åka kommunalt eller cykla och delta i kulturlivet är än mer värdefullt och vi är tyvärr lång en strategi för detta idag. Vi skulle vilja se detta perspektiv av djupare kulturinteraktion där vi också bör värdera kvaliteten i dessa möten vare sig de sker IRL eller online.

Några slutförslag från MCÖ:

För att konkretisera några tankar dristar vi oss att lägga in några mer mätbara områden som kan spela med de större tankar som finns i denna strategi. Självklart kommer detta att kräva relativt stora ekonomiska insatser men minns, att stötta kulturaktörer ger mycket verksamhet per investerad krona eftersom man dels drivs av att maximera kulturen ut till publiken. De flesta organisationer i kulturlivet är också ytterst kostnadseffektiva. Dels kommer detta att möta målen i denna strategi, att skapa en attraktiv stad för invånare och tillresta och förändra självbilden av Stockholm i grunden. Då kan vi bli det Berlin, New York, Göteborg eller Malmö som vi alla innerst inne vill nå och som politiker av olika nyanser så långtansfullt drömmer om.

- Återinrätta renodlade verksamhetsstöd för kulturorganisationer vilket kommer att skapa ekonomiska förutsättningar för såväl breda som smala, innovativa kulturaktörer att blomstra i hela staden. Låt dessa kunna sökas för 1, 2 eller 3 år med årlig återrapporteringa.
- Investera mer i kulturstöd per invånare än någon annan svensk kommun. Var stolta över detta och se till att Stockholm finns i ledningen.
- Skapa generella förutsättningar för konstnärer att verka i hela staden, vare sig det gäller kulturstöd, boende, subventionerade scener, eller lokaler för att skapa kultur.
- Omsätt allas rätt till kultur från ord till konkret handling genom rimliga biljettpriser för högkvalitativa kulturarrangemang i alla stadsdelar. Minst en kulturhub i varje stadsdel men ett tydlig uppdrag och

ekonomiska förutsättning för att genomföra det. Låt ett tydligt jämställdhetsperspektiv genomsyra satsningen.

- Ge produktionsbudgetar till stadens bibliotek för att köpa in en bred palett av kultur för alla målgrupper. Analysera vilka tekniska behov som behövs för varje plats individuellt och skapa en 3-årplan för detta.
- Stötta kulturskolan så att alla barn har råd att delta, sätt som mål att vara den mest tillgängliga kulturskolan. Ett lågt pris för alla för att inte stigmatisera de med sämre ekonomiska förutsättningar.
- Kartlägg och åtgärda: Se till att alla invånare, oavsett om man bor i socioekonomiskt utsatta förorter, eller hipster-paradis, har jämlik tillgång till kultur för alla åldrar. Rikta, mäkla sammanför. En aktiv kulturpolitik med visioner, för utjämning och en starkare regional samsyn. Använd kulturlivets kunskap!
- Freda unika och särskilt värdefulla kulturlokaler/aktörer/kluster från marknadshyror. Jämför t ex Public Theatre och BAM i New York eller Konstepidemin, Röda Sten, Musikens Hus med flera i Göteborg. Detta för att scener skall kunna etablera långsiktiga relationer till publiken och skapa stabila inkomster.
- Skapa nya långsiktiga kulturkluster i kombination av produktionsplatser och publika mötesplatser med långsiktig låga hyror riktade till kulturskapare, experimentell kultur, innovativa uttryck.
- Våga tro på politikens möjlighet att skapa ett gott och utjämnt kulturliv för alla och våga ifrågasätta marknadslösningar som fruktbara långsiktiga lösningar för ett fritt och vitalt kulturliv.

Stockholm den 1 december, 2020.

Lisa Hansson, ordförande Musikcentrum Öst & Ragnar Berthling, verksamhetsledare Musikcentrum Öst